

Nagy Abonyi Ágnes

BEVEZETŐ

A Kiss Lajos Néprajzi Társaság és a zentai Thurzó Lajos Közművelődési Központ *XII. Néprajzi Tanácskozásának* központi témája *A szemverés hiedelemvilága* volt. A témakör bővebb feldolgozását a Vajdasági Magyarok Néprajzi Atlaszába gyűjtött anyag alapján Papp Árpád, a Kiss Lajos Néprajzi Társaság elnöke javasolta. Rendezvényünket a program szerint tizenöt előadó részvételével 2002. június 29-én a Városi Múzeumban tartottuk meg.

A résztvevőket Juhász Attila, Zenta város polgármestere, a két szervező intézmény, a szabadkai székhelyű Kiss Lajos Néprajzi Társaság és a Thurzó Lajos Közművelődési Központ nevében *Papp Árpád* és *Nagy Abonyi Ágnes* köszöntötték.

Banó István folklórkutatóra, az egykori zentai középiskolai tanárra emlékeztünk *Tripolsky Géza* összefoglalójával. Sajnos ezen a tanácskozáson hangzott el *Tripolsky Géza* művelődéstörténész, nyugalmazott múzeumigazgató utolsó néprajzi előadása. Rendezvényünket követő négy hónap után búcsú nélkül távozott közülünk nagyra becsült kollégánk, a Kiss Lajos Néprajzi Társaság tiszteletre méltó tagja, ezért most fájó szívvel reá is emlékezünk. Nyugodjon békében!

XII. Néprajzi Tanácskozásunk az egyik legáltalánosabban elterjedt hiedelemről, a szemverésről szólt. A néphit, a népi hiedelmek kutatásában nálunk, a Vajdaságban *Jung Károly* végzett úttörő munkát. Jung Károly könyvei közül ki kell emelnünk néhányat, amelyek a vajdasági néprajzon kívül az egyetemes magyar néprajzkutatásban is nélkülözhetetlen szakirodalomként szolgálnak: *Táltosok, ördögök, garabonciások, Újvidék, 1985; Hiedelemmondák és hiedelmek, Újvidék, 1990.* Az utóbbiban a természetfölötti erővel rendelkező lényekről írt fejezetben ezt olvashatjuk: „A népi hiedelemvilág boszorkányának tevékenységében az egyik központi helyet az ember elleni tettei képezik. A legtöbb boszorkánnyal kapcsolatos hiedelemmonda valamilyen embernek okozott kárt, rontást, nyomkodást, betegségokozást mond el.” Jung Károly szerint a szemmel verni tudók, más terminológia szerint az igézők természetfeletti képességgel rendelkeznek anélkül, hogy ezeknek a személyeknek külön nevük lenne a magyar nép hiedelemvilágában. A rontással kapcsolatos új kutatásokról is azt gondoltuk, hogy a rontó személyekre és a cselekedeteikre vonatkozhatnak leginkább. Reméltük, hogy előbukkannak hagyományos for-

mában élő ráolvasó szövegek, amelyek betegségre vagy szerelmi rontás feloldására vonatkoztak.

Tanácskozásunk célja egyrészt a téma mind szerteágazóbb körüljárása és a friss gyűjtések anyagából készített új kutatási beszámolók bemutatása.

Többféle nemzetiségű előadókat kértünk fel, hogy tolmácsolják a környezetükben sokszor még ma is fellelhető szokásokat. Ezúttal nemzetközi szintűre szeretnénk volna emelni rendezvényünket. Sajnos nem minden előadó tett eleget meghívásunknak, így pl. szlovén kollégánk sem, de a közönség hallhatott magyar, szláv, szerb, bunyevác, romániai, olasz hiedelmekről is.

Tanácskozásunk előadásait az alábbi szempontok szerint rendszereztük: 1. Elméleti megközelítés és a módszertan; 2. A nemzetek és nemzetiségek szemveréssel kapcsolatos kutatásainak eredményei; 3. A külföldi kutatások; 4. A vajdasági magyar esettanulmányok, kutatási beszámolók; 5. A néprajz társtudományágainak tárgyköréből való előadások, illetve a szemverés témakörét periferiálisan érintő tanulmányok.